

Sygnatura akt *XII C 872/ 2015*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Musielak

Protokolant: st. sekr.sąd. Iwona Zawodna-Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu **20 stycznia 2016 r. w Poznaniu**

sprawy z powództwa **M. N., T. N.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

I. Oddala powództwo.

II. Kosztami sądowymi obciąża powoda T. N. do wysokości poniesionej, t. j. 3.000,00 złotych.

III. Nie obciąża powodów kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

/-/ SSO JACEK MUSIELAK

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do tutejszego Sądu dnia 17 kwietnia 2015r. powodowie M. N. i T. N. domagali się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W.:

- na rzecz powódki M. N. kwoty 110.000 zł,

- na rzecz powoda T. N. kwoty 120.000 zł,

tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią najbliższej osoby wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 6 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty, a także zasądzenia od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł.

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2015r. Sąd zwolnił powoda T. N. od kosztów sądowych częściowo, to jest od opłaty sądowej od pozwu powyżej kwoty 3.000 zł (k. 57). Postanowieniem z dnia 3 listopada 2015r. Sąd zwolnił powódkę M. N. od kosztów sądowych w całości (k. 90).

W odpowiedzi na pozew z dnia 7 grudnia 2015r. pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powodów (k. 108-111).

W dalszej części procesu strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 stycznia 1998r. na drodze L.-C. miał miejsce wypadek drogowy, podczas którego kierujący samochodem marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) B. W. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że

podejmując manewr wyprzedzania przed wzniesieniem drogi oznakowanym linią ciągłą, zjechał na przeciwny pas ruchu i doprowadził do czołowego zderzenia z pojazdem jadącym z przeciwnego kierunku, powodując wypadek. W wyniku wypadku śmierć poniósł F. N., pasażer samochodu marki F. (...). Zmarły był mężem i ojcem dla powodów.

Dowód: informacja Komendy Powiatowej Policji w K. – k. 33, odpis skrócony aktu urodzenia T. N. – k. 34, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 36, odpis skrócony aktu zgonu – k. 37.

Okoliczności bezsporne.

Powodowie dokonali zgłoszenia szkody pozwanemu w dniu 27 czerwca 2014r., wnosząc o wypłatę zadośćuczynienia pieniężnego. Pozwany w piśmie z dnia 19 sierpnia 2014r. odmówił uznania zgłoszonych roszczeń. W dniach 5 listopada 2014r. i 6 grudnia 2014r. powodowie złożyli odwołanie od decyzji pozwanego. Pozwanym w piśmie z dnia 14 stycznia 2015r. podtrzymał swoje stanowisko i odmówił wypłaty, wskazując, że brak jest materiałów dowodzących, że do naruszenia dobra osobistego doszło w wyniku popełnionego przestępstwa.

Dowód: pismo powodów z dnia 27 czerwca 2014r. – k. 39-43, pismo (...) z dnia 19 sierpnia 2014r. – k. 44-45, pismo powodów z dnia 5 listopada 2014r. – k. 46-47, pismo powodów z dnia 16 grudnia 2014r. – k. 49-50, pismo (...) z dnia 14 stycznia 2015r. – k. 51.

Okoliczności bezsporne.

W dniu 2 grudnia 1998r. Sąd Rejonowy w Częstochowie (...) w wyroku wydanym w sprawie o sygn. akt(...) skazał B. W. na podstawie art. 177 § 2 k.k.

Dowód: wyciąg z repertorium K Sądu Rejonowego w Częstochowie (...) – k. 32. Okoliczności bezsporne.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dowodów. W zasadzie był on niesporny w całości.

Zgromadzone w sprawie dokumenty w większości nie były kwestionowane przez strony, ani nie wzbudziły wątpliwości Sądu. Sąd uznał, zatem za wiarygodne wszystkie powołane wyżej dokumenty urzędowe i dokumenty prywatne, znajdujące się w aktach sprawy, w tym w szczególności akta szkody pozwanego. Autentyczność dokumentów prywatnych i urzędowych, jak również prawdziwość treści dokumentów urzędowych nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania w oparciu o treść art. 232 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. i art. 253 k.p.c., a i Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. Tym samym okazały się one istotne dla potrzeb rozstrzygnięcia tego sporu.

Istotnym materiałem dowodowym był wyciąg z repertorium K Sądu Rejonowego w Częstochowie (...) (k. 32), który pozwolił poczynić ustalenia w zakresie wyroku karnego, którym sprawca szkody został skazany za spowodowany wypadek, a także pismo powodów z dnia 27 czerwca 2014r., w którym dokonali oni zgłoszenia roszczenia pozwanemu (k. 39-43).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń powodów okazał się trafny.

Powodowie swoje roszczenie wywodzili z przepisów art. 448 w związku z 24 k.c., wskazując, iż źródłem ich krzywdy jest utrata bliskiej osoby (męża i ojca) na skutek wypadku, jaki miał miejsce w dniu 22 stycznia 1998r.

Katalog dóbr osobistych określonych w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Według powszechnie panującego przekonania dobra osobiste są wartościami niemajątkowymi związanymi z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawnych, w przypadku osób fizycznych związanymi z osobowością człowieka i obejmującymi fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego indywidualność, godność i pozycję w społeczeństwie, co stanowi przesłankę samorealizacji osoby ludzkiej (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t.1, Warsz and amp;wa 2007, S. 1117). Rola tych dóbr w społeczeństwie nieustannie wzrasta. Towarzyszy temu wzmocnienie ochrony prawnej dóbr

osobistych (por. M. Pyziak -Szafnicka (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 717, str. 719). Sąd w niniejszej sprawie podzielił pogląd prezentowany przez Sąd Najwyższy, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (tak: Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22.10.2010 r., LEX nr 604152). Sąd Najwyższy uznał, iż skoro dodany w wyniku nowelizacji do art. 446 k.c. paragraf 4, obowiązujący od dnia 3 sierpnia 2008r., dający możliwość przyznania przez sąd najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, nie ma zastosowania do krzywd powstałych przed 3 sierpnia 2008 r., to do zdarzeń zaistniałych przed tą datą może i powinien mieć zastosowanie przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 117 § 1. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (§ 2 zd.1).

Stosownie do treści, obowiązującego do dnia 9 sierpnia 2007r. art. 442 § 1 k.c., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Zgodnie z § 2 cytowanego wyżej przepisu, jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Na podstawie ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U.2007.80.538) powołany wyżej art. 442 k.c. został uchylony, a w jego miejsce kwestie przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym uregulowany został w art. 442¹ k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (§ 1). Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 2). W razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 3).

Termin przedawnienia, o którym mowa w art. 442¹ k.c., zaś poprzednio art. 442 k.c., dotyczy wszelkich roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym też roszczeń majątkowych o naprawienie krzywdy niemajątkowej. Do kategorii roszczeń, które ulegają przedawnieniu w trybie art. 442 k.c. zalicza się też roszczenia majątkowe o zadośćuczynienie z art. 445 k.c. i art. 448 k.c. (por.: Komentarz do KC, G. Bieniek i in., Ks. III, Zobowiązania Tom I, Wyd. Praw. 1996 r., str. 346). Zgodnie natomiast z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. z 2007 r. Nr 80, poz. 538) do roszczeń, o których mowa w art. 1 (o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym), powstałych przed dniem wejścia w życie powołanej ustawy (10 sierpnia 2007 r.), a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ k.c.

Czyn niedozwolony jakiego dopuścił się sprawca wypadku jest przestępstwem, z uwagi na zagrożenie karą pozbawienia wolności kwalifikowanym jako występkiem (art.177 § 2 k.k.). Sąd stwierdził, iż w dniu wejścia w życie wspomnianej wyżej zmiany przepisów regulujących przedawnienie tego typu roszczeń, to jest w dniu 10 sierpnia 2007r., roszczenie powodów uległo już przedawnieniu. Wypadek miał miejsce w dniu 22 stycznia 1998r. Natomiast dnia 2 grudnia 1998r. zapadł wyrok karny, skazujący sprawcę szkody. Należało przyjąć, że co najmniej od dnia, w którym zapadł wyrok w sprawie karnej powódka miała wiedzę na temat osoby sprawcy, zwłaszcza, że występowała ona w procesie karnym w

charakterze oskarżyciela posiłkowego (jako poszkodowana – k.132). Przyjmując zatem trzyletni termin przedawnienia z art. 442 § 1 k.c., jej roszczenie o zadośćuczynienie uległo przedawnieniu z dniem 3 grudnia 2001r.

Natomiast wskazywany w art. 442 § 2 k.c. 10-letni termin przedawnienia wyznaczał maksymalny okres, w jakim można było dochodzić roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym i termin ten liczyć należało zawsze od zdarzenie, które wywołało szkodę (w sprawie niniejszej od dnia wypadku drogowego w dniu 22 stycznia 1998r.). Powołać w tym miejscu trzeba uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006r. w sprawie III CZP 8/05, w której stwierdzono, iż można wystąpić o naprawienie szkody tylko przez dziesięć lat od dnia, w którym ją wyrządzono, bez względu na to, kiedy się ujawniła (Rzeczpospolita (...) -3). Z kolei 3-letni termin przedawnienia z art. 442 § 1 k.c. rozpoczyna swój bieg w dniu, w którym poszkodowany z kompetentnych źródeł dowiedział się o szkodzie (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2005r. w sprawie I UK 19/05, OSNP 2006/13-14/219). Całkowicie nieuzasadniony jest zarzut powodów, iż z uwagi na 10-letni termin przedawnienia uregulowany w art. 442 § 2 k.c., w dniu wejścia w życie ustawy uchylającej art. 442 k.c. (10 sierpnia 2007r.) roszczenie powodów nie było jeszcze przedawnione. Ich szkoda bowiem ujawniła się w dniu wypadku, zaś wiedzę o sprawcy szkody uzyskali najpóźniej w dniu 2 grudnia 1998r. (wyrok skazujący).

Z kolei zważywszy na treść art. 122 § 1 k.c., zgodnie z którym, przedawnienie względem osoby, która nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych, nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od ustanowienia dla niej przedstawiciela ustawowego albo od ustania przyczyny jej ustanowienia, termin przedawnienia roszczeń powoda liczyć należy od momentu uzyskania przez niego pełnoletności, co miało miejsce w marcu 2001r. Jego roszczenie uznać zatem należy za przedawnione od marca 2003r.

Skoro powodowie dokonali zgłoszenia szkody pozwanemu w dniu 27 czerwca 2014r., zaś wcześniej nie podejmowali żadnych czynności zmierzających do uzyskania zadośćuczynienia, to Sąd nie miał wątpliwość co do tego, iż ich roszczenie uległo przedawnieniu.

Mając na względzie powyższe Sąd oddalił powództwo.

Na koszty postępowania w niniejszej sprawie składa się opłata sądowa od pozwu w kwocie 5.500 zł w odniesieniu do powódki M. N. oraz kwota 6.000 zł w odniesieniu do powoda T. N. oraz wynagrodzenie pełnomocników obu stron. Powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości, zaś powód uiszczył jedynie połowę przypadającej na niego opłaty w kwocie 3.000 zł, bowiem w pozostałej części został zwolniony.

Sąd na zasadzie art. 102 k.p.c., uznał, że ze względu na sytuację materialną powodów oraz przedmiot procesu i charakter sprawy, zachodzi szczególnie wypadek uzasadniający odstąpienie od obciążania powodów kosztami procesu, poza poniesionymi dotychczas.

/-/ SSO Jacek Musielak